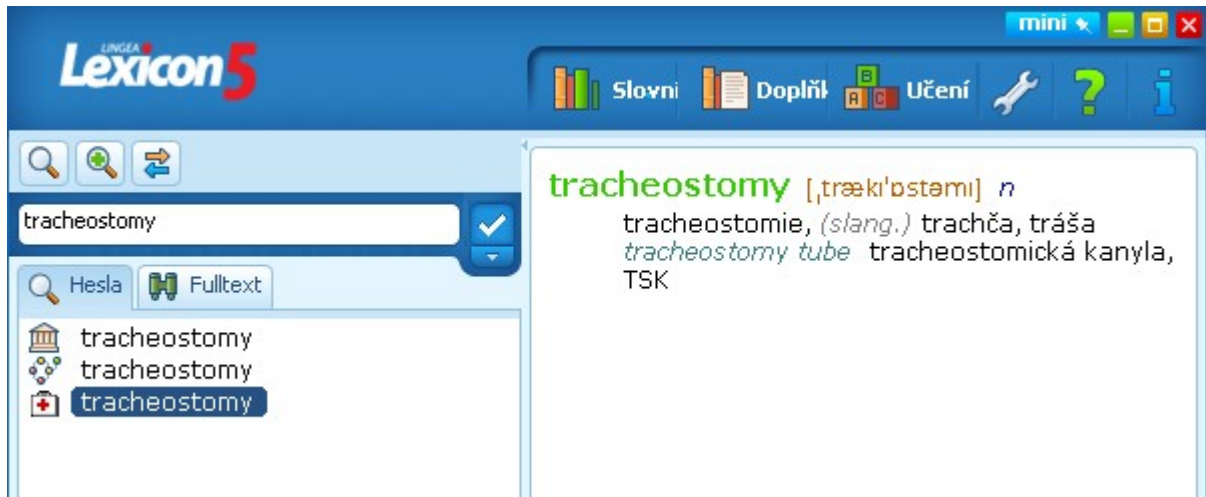

Anglicko-český lékařský slovník Lingea

(Ing. Miroslav HEROLD, CSc.)

Pod rozhraním Lingea Lexicon5 je nyní k dostání nový titul: Anglicko-český lékařský slovník (dále jen ACLL). Na rozdíl od slovníku technického, právníckého a ekonomického, které se prodávaly již pod rozhraním Lexicon4 a Lexicon2, se jedná o zcela novou databázi.

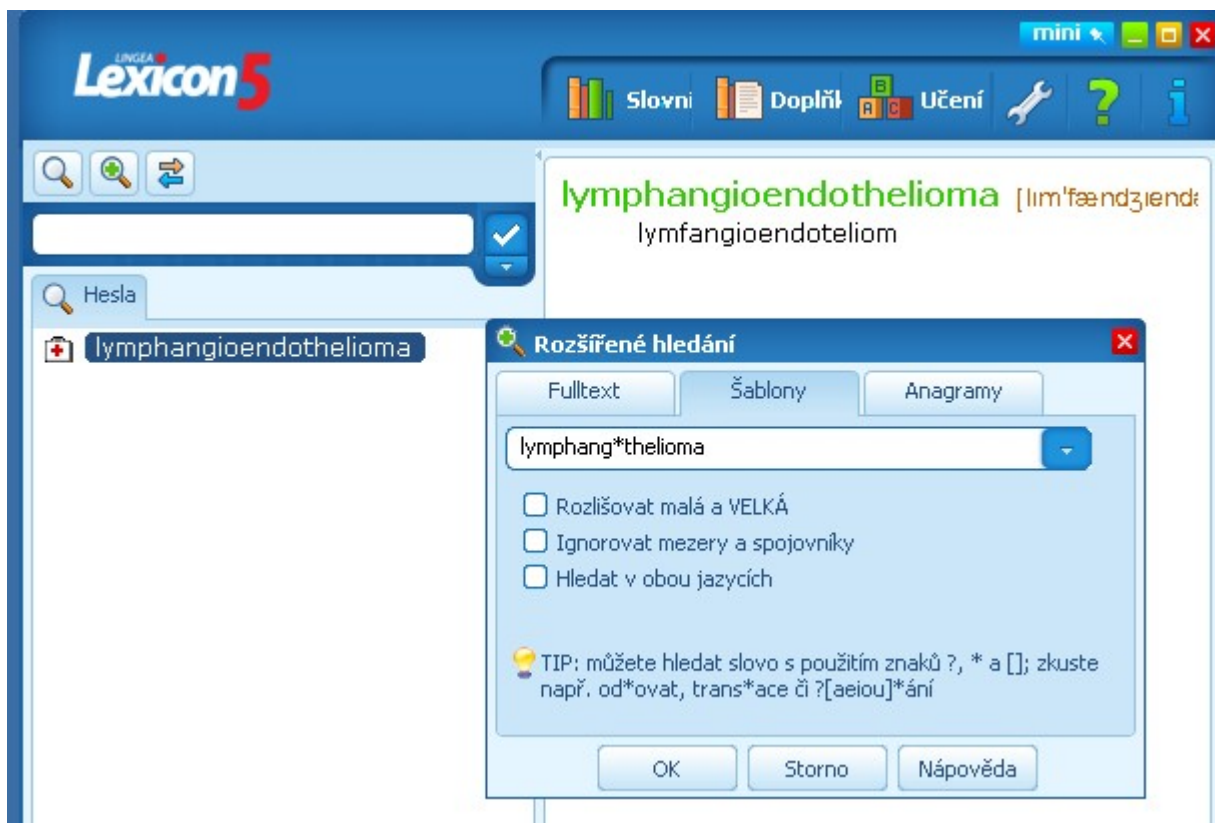

Obr. 1.:

Hlavní okno – ukázka, že poměrně specializovaný medicínský termín se najde i ve velkém Platinum a Wordnetu

Funkce – rozhraní

Široká paleta funkcí rozhraní Lexicon5 je popsána v recenzi anglického slovníku http://www.jtpunion.org/spip/article.php3?id_article=1297 a německého slovníku http://www.jtpunion.org/spip/article.php3?id_article=1341.

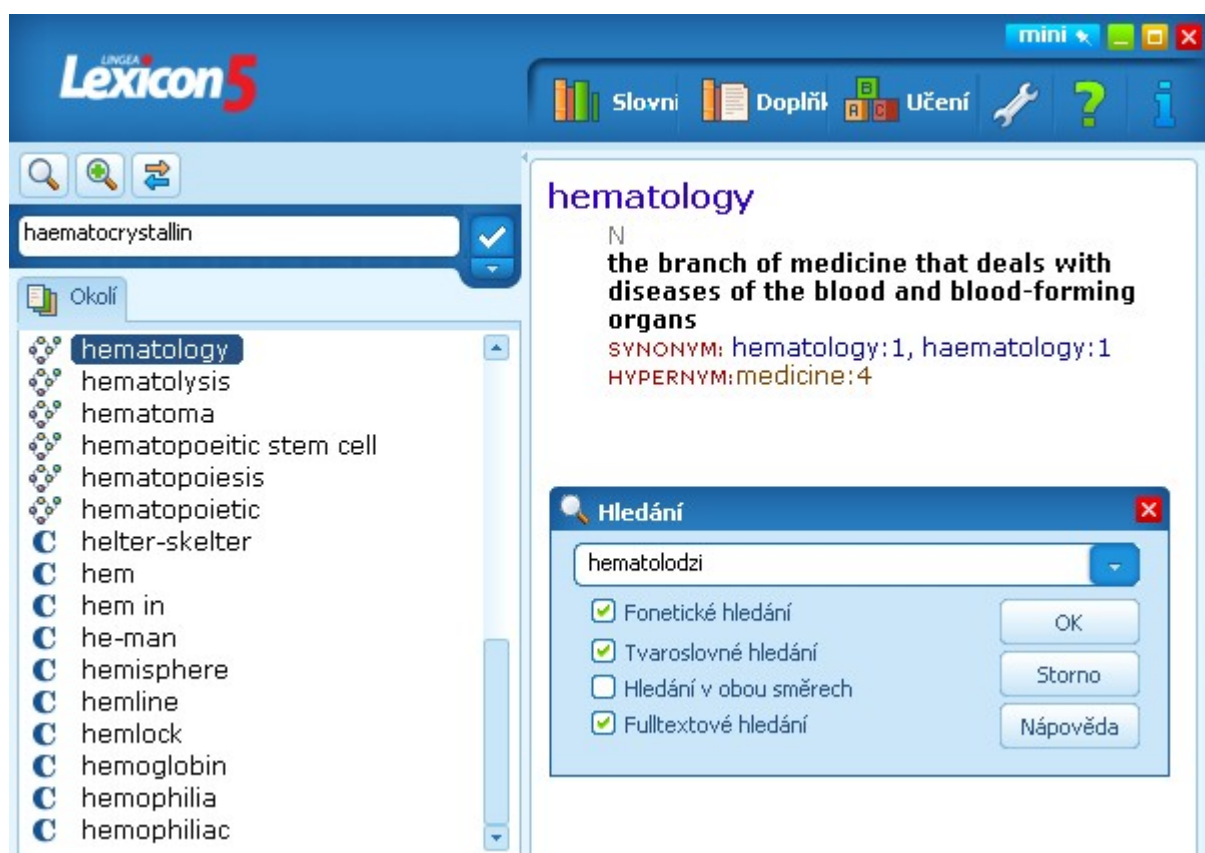

Obr. 2.:
Okénko zadávání dotazu podle šablony

1. Podrobné tabulky tvarosloví – hodí se zejména k určení nepravidelných plurálů odborných termínů odvozených z latiny. Ke každému slovu lze otevřít tabulku tvarů, tj. skloňování/časování, která předkládá podrobné informace – viz Obr. 3. Na rozdíl od jiných aplikací, které dávají možnost nalézt vzory pro příslušné slovo, zde je přímo dané slovo ve všech možných tvarech.
2. Hledání podle šablony - (viz Obr. 2) pokud si nejsme jisti pravopisem dotazu, můžeme využít konvence zástupných znaků (? místo jednoho znaku, * místo libovolného počtu znaků). Hodí se u dotazu, který nekopírujeme z EN publikace, ale zadáváme podle sluchu, např. z TV. K zadávání např. „lymphangioendothelioma“ rozhodně přijde vhod zadat „lymphang*thelioma“, protože chytit poslechem správný pravopis více samohlásek za sebou je takřka vyloučeno.
3. Pokud víme o pravopise hledaného slova ještě méně, lze použít fonetické hledání (viz Obr. 4), které samozřejmě nabídne více možností, z nichž nutno vybrat. POZOR – první písmeno musí být správně. Dotaz „kancer“ slovo „cancer“ nenajde.

Obr. 3.:
Okénko s tvaroslovím

Obr. 4.:
Okénko se zadáváním fonetického dotazu

Slovník

Rozsah: 15 000 hesel, 16 500 slovních významů, 11 000 slovních spojení a 41 000 překladů.

Orientační porovnání s jinými slovníky:

1. Paroubková, J. a kol.: Anglicko-český lékařský slovník, LEDA, 1996 (dále jen P-ACL);
2. Anglicko-český lékařský slovník, který je součástí slovníku Prodict nakladatelství Stormware (dále jen STORM);
3. Chemicko-lékařský anglicko-český slovník, který je součástí kompletu Millennium7/Magnus (dále jen MAGN);
4. Kábrt, Jan: Lexicon Medicum, LEDA, 1996 (dále jen LE-ME).

Porovnávání standardní metodou = náhodným výběrem 10 posloupností po 10 heslech. Tato metoda má u MAGN omezenou vypovídací schopnost, neboť MAGN má sloučenu lékařskou a chemickou terminologii. Totéž platí u LE-ME, neboť tento slovník je výkladový/etymologický, respektive částečně překladový směrem k latině.

ad 1) Rozptyl nenalezených hesel přibližně symetrický. P-ACL nenalezl 18% (např. hyoglossus, hyperacidity, lymphangitis), ACLL nenalezl 12% z testovací posloupnosti (např. hypergenesis,).

ad 2) Slovník STORM se zdá heslově bohatší – ACLL nenalezl 19%, často se ale jednalo o variantní termíny (sarcomatous, sarcomatoid), nebo z hraničních oborů (např. hymenopterism). STORM nenalezl 9% (např. sarcosome, hypenphyobia).

ad 3) V MAGN nebylo možné porovnávat souvislé sekvence kvůli chemické terminologii, kterou nelze vypnout; porovnávány jen hesla s kořenem evidentně medicínského původu. ACLL nenalezl cca 10% termínů, velmi často se jednalo o složeniny ze 2 kmenů, které samostatně ACLL zná (např. lymphangiophlebitis).

ad 4) Porovnání pouze jednosměrné, tj. která (medicínská latinská) hesla nenalezl ACLL. Celkem 19% (např. stethaemia, cavum, dromomania).

Zde se sluší ještě zmínit integrální součást Lexiconu5, Wordnet, která při fulltextovém vyhledávání nabídne k odbornému termínu eventuální synonyma, dále hypernyma a hyponyma. V některých případech se osvědčil i nabídkou EN synonyma za latinský termín (např. cavum -> cavity).

Poznámky a připomínky

1. Připomínky k zadávání uživatelského slovníku a komponentě pro Word viz http://www.jtpunion.org/spip/article.php?id_article=1297.
2. Při porovnávání s jinými slovníky bylo pro mne překvapením, že celá řada termínů, které jsou specificky medicínské, se našly paralelně ke slovníku lékařskému i v databázi obecného slovníku Lexicon Platinum (např. hypercapnia).
3. U některých zkratk (např. CCAM, SARS) by vedle českého překladu mohl být uveden i anglický termín, z něhož zkratka vznikla. Autoři mlčky předpokládají, že uživatel je profesionál a anglický nezkrácený termín, pokud jej bude potřebovat, si

najde na webu, např. na <http://acronyms.thefreedictionary.com/>. Tuto adresu lze jen doporučit, vedle zkratk jsou zde také výkladový anglický lékařský, právníký a finanční slovník, plus možnost z téhož dotazovacího okénka odskočit na Wikipedii.

Závěr

Lékařský slovník je důležitým rozšířením Lexiconu5. Oproti slovníku Paroubkové nebo Kábrta má výhodu společného aplikačního rozhraní s ostatními slovníky nakladatelství Lingea, které z A-Č slovníků na našem trhu má uživatelské rozhraní nejbohatší na funkce, takže překladatel dostává na jeden dotaz odpověď z více slovníků, ať už je to Platinum, nebo Wordnet či Dictionary of Medicine, což je výkladový lékařský slovník, jehož knižní verzi vydalo nakladatelství Bloomsbury. Terminologii hraničních oborů pokrývají A-Č slovníky právníký či ekonomický.

Při čtení lékařského textu z Internetu (z Wikipedie) se našly všechny dotazy. Už trochu horší to bylo při čtení příbalového letáku u švýcarského léku, tam se řada komponent nenašla. Ale stejně dopadly i ostatní slovníky – termíny z farmacie jsou v lékařských slovnících zastoupeny jen částečně.

Výrobce/poskytl: LINGEA s.r.o., Palackého 35, Brno, tel.: 541 233 160, e-mail: info@lingeac.z, Web: www.lingeac.z

Cena včetně DPH: 1490.- Kč.